VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 333)
- Komisji Spraw Zagranicznych (nr 175)

z dnia 13 maja 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 333)

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 175)

13 maja 2015 r.

Komisje: do Spraw Unii Europejskiej oraz Spraw Zagranicznych, obradujące pod przewodnictwem poseł **Agnieszki Pomaskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji do Spraw Unii Europejskiej, oraz posła **Marka Krząkały (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, rozpatrzyły:

– pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony, sporządzonej w Tegucigalpie dnia 29 czerwca 2012 r. (druk nr 3289).

W posiedzeniu udział wzięli: **Artur Nowak-Far** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami oraz **Zbigniew Czachór** stały doradca Komisji do Spraw Unii Europejskiej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agata Jackiewicz** i **Joanna Kowalska** – z sekretariatu Komisji do Spraw Unii Europejskiej w Biurze Spraw Międzynarodowych, **Piotr Babiński**, **Łukasz Andrzejczyk** i **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji Spraw Zagranicznych w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Aleksandra Ostapiuk** i **Przemysław Sadłoń** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Agnieszka Pomaska (PO):

Dzień dobry. Witam państwa. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej oraz Spraw Zagranicznych. Witam panie i panów posłów, witam pana ministra Artura Nowaka-Fara. Chcę się upewnić, czy są jakieś uwagi do porządku obrad. Nie widzę. Porządek obrad został przyjęty. Przechodzimy do realizacji porządku, czyli pierwszego czytania rządowego projektu ustawy o ratyfikacji Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony, sporządzonej w Tegucigalpie dnia 29 czerwca 2012 r. (druk nr 3289).

Druk został skierowany przez marszałka Sejmu do pierwszego czytania do naszych Komisji. Chcę przypomnieć, że pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie przez wnioskodawcę, pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawców oraz debatę w sprawie ogólnych zasad projektu. Wszyscy z państwa otrzymali również opinię Biura Analiz Sejmowych.

Bardzo proszę pana ministra o zabranie głosu i uzasadnienie projektu. A panie i panów posłów bardzo proszę już o uciszenie rozmów. Dziękuję bardzo.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję, szanowni państwo przewodniczący, Wysokie Komisje, umowa ustanawiająca stowarzyszenie pomiędzy UE i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony, sporządzona w Tegucigalpie dnia 29 czerwca 2012 r., przewiduje stopniowe utworzenie strefy wolnego handlu pomiędzy UE a sześcioma krajami Ameryki Środkowej: Gwatemalą, Hondurasem, Kostaryką, Nikaraguą, Panamą i Salwadorem. Jest to pierwsze wynegocjowane porozumienie tego typu pomiędzy UE a jakimkolwiek ugrupowaniem regionalnym w świecie. Jest to umowa mieszana,

w związku z tym do jej wejścia w życie konieczne jest ratyfikowanie umowy przez UE i jej państwa członkowskie oraz wymienione wcześniej sześć państw Ameryki Środkowej.

Według stanu na dzień dzisiejszy, procedury ratyfikacyjne zakończyło już sześć państw Ameryki Środkowej oraz trzynaście państw członkowskich UE.

Część pierwsza umowy pod tytułem „Postanowienia ogólne i instytucjonalne" zawiera klauzule polityczne odzwierciedlające wartości uznawane przez UE. Wśród nich znalazły się zapisy dotyczące ochrony praw człowieka oraz zasad demokracji i rządów prawa.

W zakresie drugiej części pod tytułem „Dialog polityczny" strony postanowiły, że dialog ten obejmuje wszystkie kwestie będące przedmiotem wspólnego zainteresowania na poziomie regionalnym lub międzynarodowym. Stąd umowa jest o tyle ciekawa, że angażuje również podmioty regionalne, a nawet lokalne, a nie tylko centralne, ale oczywiście w ramach ustanowionych przez same państwa członkowskie. Głównym celem dialogu politycznego jest rozwijanie uprzywilejowania partnerstwa politycznego opartego na wspólnych wartościach, zasadach i celach.

W części trzeciej pod tytułem „Współpraca" opisano zasady współpracy w poszczególnych obszarach, a także konkretne mechanizmy, narzędzia i procedury służące realizacji owej współpracy. Instrumenty realizacji współpracy mogą obejmować szeroki zakres działań dwustronnych, horyzontalnych lub regionalnych, takich jak programy i projekty w zakresie infrastruktury, wsparcia budżetowego, dialogu na temat polityk sektorowych, wymiany i transferu sprzętu, badań, oceny skutków regulacji, statystyki i baz danych, wymiany doświadczeń i ekspertów, szkoleń, kampanii informacyjnych i uświadamiających, seminariów i publikacji.

Przewodniczący poseł Marek Krząkała (PO):

Panie ministrze, przepraszam, że przerywam, ale bardzo proszę obecnych na sali, żeby umożliwili panu ministrowi wypowiedź. Proszę o spokój.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. W takim razie, kontynuując, przechodzę do omówienia części czwartej umowy pod tytułem „Handel". Ta część stwarza podmiotom gospodarczym z UE warunki do pełnego korzystania z możliwości oferowanych przez gospodarki stron i komplementarności powstające między nimi. Umowa spełnia kryteria dotyczące ustanowienia strefy wolnego handlu, zawarte w art. 24 Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu, GATT 1994, dotyczącym zniesienia ceł i innych ograniczających przepisów handlowych w odniesieniu zasadniczo do całego handlu pomiędzy stronami. Na mocy umowy strony zobowiązały się do stopniowego zwiększania wzajemnego dostępu do rynków oraz podjęły szczegółowe postanowienia regulujące relacje, między innymi, w obszarze handlu i kwestii z nim związanych.

Jeżeli chodzi o skutki zawarcia umowy, to w ujęciu finansowym umowa nie będzie rodzić ciężarów budżetowych w odniesieniu do funkcjonowania budżetów w państwach. Komisja Europejska ocenia natomiast, że umowa będzie miała wpływ finansowy na dochody całej UE, w wysokości nieco powyżej 178 mln euro rocznie. Umowa ma charakter mieszany z punktu widzenia prawa unijnego, to znaczy, że jej postanowienia dotyczą zarówno obszaru kompetencji wyłącznych UE, jak i obszarów kompetencji dzielonych pomiędzy UE a jej państwa członkowskie, niewykonywanych jeszcze przez UE, jak również obszaru wyłącznej kompetencji państw członkowskich, to znaczy takich, które nie mogą, nawet potencjalnie, być objęte kompetencjami UE.

Jeżeli chodzi o wejście w życie umowy, to będzie ona miała pozytywne skutki społeczne, gospodarcze i polityczne. W odniesieniu do korzyści gospodarczych dla strony unijnej przewiduje się lepszy dostęp do środkowoamerykańskiego rynku towarów i usług dla podmiotów unijnych, w tym polskich. Umowa ustanawia kompleksowe zobowiązania w zakresie poprawy dostępu do takich rynków pomiędzy stronami, między innymi, zakładając wspomnianą przeze mnie stopniową liberalizację zasadniczo całej wymiany handlowej poprzez redukcję barier taryfowych w handlu towarami, otwarcie rynków partnerów dla świadczeniodawców usług oraz inwestorów poprzez ułatwienia w zakładaniu przedsiębiorstw, a także określając ramy dla ograniczenia barier pozatryfowych.

To, co jest konieczną częścią przedstawianej analizy, to jest to oczywiście tryb związania się umową w Rzeczpospolitej Polskiej. Z uwagi na materię, którą państwu przedstawiłem, konwencja wymaga ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 1-3 oraz 5 Konstytucji RP. Bardzo dziękuję państwu za uwagę i w imieniu rządu wnoszę o przyjęcie rządowego projektu ustawy o ratyfikacji umowy ustanawiającej stowarzyszenie między UE a Ameryką Środkową. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Krząkała (PO):

Bardzo dziękuje, panie ministrze. Proszę panie i panów posłów o zadawanie pytań. Czy są pytania? Pan poseł Szczerski, proszę bardzo.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Panie ministrze, mam kilka pytań. Po pierwsze, ponieważ, jak pan powiedział, jest to umowa o charakterze mieszanym, to chcę zapytać, jaki jest stan ratyfikacji w innych krajach i w Parlamencie Europejskim. Jakie były czy są uwagi do tej umowy z innych krajów? Bo wiadomo, że Polska być może akurat nie jest krajem, na którego ekonomię w największym stopniu będzie miała wpływ strefa wolnego handlu z krajami tego regionu.

Chcę też zapytać, jak w standardzie, na tle innych umów tego typu – o stowarzyszeniach, o strefie wolnego handlu – mieści się ta umowa. Czy ona jest słabsza, czy mocniejsza? Na przykład, w odniesieniu do Ukrainy. Do jakiego stopnia to jest umowa standardowa, a do jakiego jest słabsza lub mocniejsza? Pan powiedział realnie o wolumenie obrotu handlowego między Polską i krajami-stronami tej umowy. Jaka może być zmiana w tym wolumenie po ratyfikacji tej umowy? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Krząkała (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze pytania? Nie widzę. W takim razie bardzo proszę pana ministra o udzielenie odpowiedzi.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję. Jeżeli chodzi o stan ratyfikacji, to trzynaście państw członkowskich, o których wspomniałem, które ratyfikowały umowę, to: Czechy, Dania, Estonia, Francja, Hiszpania, Luksemburg, Łotwa, Niderlandy, Niemcy, Rumunia, Słowacja, Szwecja i Węgry. We wszystkich tych krajach zakończyły się procedury ratyfikacyjne związane z przyjęciem niniejszej decyzji dotyczącej ratyfikacji. PE jeszcze nie ratyfikował tej konwencji. Z tego, co wiemy na temat procedur ratyfikacyjnych tej umowy w poszczególnych państwach członkowskich, nie wzbudzała ona szczególnych emocji politycznych, przede wszystkim dlatego że większość tych państw, o których wspomniałem, nie ma znaczących obrotów handlowych z tym regionem. Dotyczy to również Polski. Polska nie ma znaczących obrotów, co wcale nie oznacza, że nie liczymy na to, że one się w wyniku zawarcia umowy nie rozwiną.

Gdy idzie o Polskę, to podpowiada mi tutaj kolega z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, że obroty z Ameryką Środkową są małe. To jest około 150 mln dolarów rocznie, z tego 100 mln przypada tylko i wyłącznie na Kostarykę. Jeżeli chodzi o obroty naszego kraju, to traktowałbym raczej ratyfikację tej umowy jako stworzenie dogodnych warunków do tego, żeby znacząco, wręcz skokowo poprawić wyniki wymiany handlowej w tym zakresie. Ale oczywiście wiele zależy od tego, jak będą to postrzegali nasi przedsiębiorcy.

Gdy idzie o drugie pytanie, to pierwsza oczywista różnica, która znacząco wpływa na ocenę zawartości, jak również potencjalnego skutku tej umowy, jest taka, że w porównaniu z umową z Ukrainą ta umowa jest umową regionalną. Umowa z Ukrainą i innymi podobnymi państwami, to znaczy w podobnej analogii, tj. z państwami, które zawarły układ stowarzyszeniowy albo z którymi jest zawarty układ o wolnym handlu, to nie są układy regionalne, tylko międzypaństwowe. W związku z tym, generalnie rzecz biorąc, układy z państwami operują postanowieniami na większym stopniu szczegółowości. Tu natomiast są na większym stopniu ogólności, dlatego że dotyczą państw, które postrzegają siebie jako nieco bardziej zróżnicowane. W związku z tym, na przykład, jak zobaczymy postanowienia dotyczące dialogu politycznego albo współpracy politycznej, bo tutaj są największe różnice, to w tej umowie mamy do czynienia ze zobowiązaniami

ogólnymi, które mają naturę wzajemnego informowania, konsultowania czy wymiany doświadczeń. Natomiast w odniesieniu do Ukrainy strona unijna interpretuje te postanowienia jako postanowienia starannego działania, ale w dalszej perspektywie, tak jak to bardzo często bywa z tymi układami, jako umowę, w której przepisy starannego działania zamienią się w przepisy rezultatu. Tutaj analogię widziałbym w szczególności, na przykład, z umową, którą kiedyś Polska zawarła, z układem europejskim. W układzie europejskim na początku, na przykład, interpretowano przepisy o dostosowaniach prawa i dostosowaniach porządku dotyczącego gospodarki jako postanowienia nakładające na Polskę zobowiązania starannego działania, natomiast w pewnym momencie z uwagi na to, że to jest bardzo dobra platforma do zmiany interpretacji i postrzegania tych przepisów przez strony, te przepisy stały się podstawą do formułowania dalej i mocniej określanych oczekiwań stron. W przypadku tej umowy tego rodzaju perspektywy raczej nie ma. Jest tu po prostu inny kontekst polityczny.

Przewodniczący poseł Marek Krząkała (PO):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Proszę, panie pośle.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Mam jeszcze jedno pytanie. Rozumiem, że to się różni od umów dwustronnych o tyle, że, na przykład, mamy nadzieję, że stowarzyszenie Ukrainy przerodzi się kiedyś w członkowstwo. W tym wypadku w ogóle nie ma mowy o kwestii członkowstwa dla tych krajów. Jak rozumiem jednak, to także jest umowa stowarzyszeniowa. Czy stowarzyszonym staje się każdy z krajów indywidualnie, czy stowarzyszony jest rodzaj organizacji regionalnej, która ich łączy? Co się z czym stowarzysza? Bo wtedy mielibyśmy dwa standardy stowarzyszenia. Od Ukrainy wymagamy pewnych reform wewnętrznych i to jest dla niej przepustka do stowarzyszenia, a tu, ponieważ podpisujemy umowę regionalną, to od tych krajów nie wymagamy tych samych reform co od Ukrainy, i też je stowarzyszamy z UE. Chciałbym wiedzieć, jaka jest ta relacja w ramach tej umowy.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, to jest relacja międzypaństwowa, czyli, krótko mówiąc, po drugiej stronie są poszczególne państwa, te wymienione przeze mnie. One są poniekąd traktowane, zgodnie zresztą ze swoją wolą negocjacyjną, jako pewna całość o wspólnych cechach z punktu widzenia UE.

Przewodniczący poseł Marek Krząkała (PO):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś jeszcze z pań i panów posłów chciałby zabrać głos w debacie? Nikt się nie zgłasza. Zamykam debatę. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu z druku nr 3289. Stwierdzam, że nie zgłoszono wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego.

Wnoszę o niezwłoczne przystąpienie do rozpatrzenia projektu. Sprzeciwu nie słyszę.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy z druku nr 3289 Komisji. Otwieram dyskusję. Czy pan minister chciałby coś jeszcze uzupełnić? Nie. Czy ktoś z członków Komisji chciałby zabrać głos? Nie. Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi? Nie.

Czy do tytułu ustawy są uwagi? Nie ma uwag. Czy są uwagi do art. 1? Nie ma uwag. Czy są uwagi do art. 2? Też nie ma uwag.

Przystępujemy w takim razie do głosowania.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem sprawozdania Komisji o przyjęciu projektu ustawy z druku nr 3289? (30) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0)

Stwierdzam, że Komisje przyjęły sprawozdanie jednomyślnie.

Przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy na posiedzenie Sejmu. Proponuję, aby posłem sprawozdawcą został pan poseł Cezary Tomczyk. Czy pan poseł się zgadza? Tak. Dziękuję bardzo.

Kto jest przeciw powierzeniu posłowi Tomczykowi funkcji sprawozdawcy? Innych kandydatur nie widzę. W takim razie pan poseł Cezary Tomczyk będzie nas reprezentował.

Stwierdzam, że Komisje wybrały sprawozdawcę bez głosu sprzeciwu.

Informuję, że na tym porządek obrad został wyczerpany. Protokół posiedzenia zostanie wyłożony do przejrzenia w sekretariatach Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo dziękuję.